

## اطلاع رسانی

نشریه فنی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران

دوره نهم شماره یک و دو ۱۳۶۴

### شبکه اطلاع رسانی اسکاپ<sup>۱</sup> (ESCAP)

نوشته سعید دامادی\*

اسکاپ یکی از پنج کمیسیون منطقه ای سازمان ملل متحد است که بمنظور ایجاد زمینه‌های همکاری و تفاهم در مسائل اجتماعی و اقتصادی بین کشورهای منطقه و راهنمایی و مساعدت به آنها تاسیس شده است. اسکاپ هدفهای خود را از طریق تشکیل اجلاس سالانه و کمیته‌هایی که در زمینه‌های تغذیه و کشاورزی، صنایع، مسکن، تکنولوژی، محیط زیست، آبهای زیرزمینی، جمعیت، بنادر و کشتیرانی، توسعه اجتماعی، حمل و نقل، آمار، ارتباطات، جهانگردی، توسعه مناطق روستایی و همکاریهای منطقه ای فعالیت می‌کنند، دنبال می‌نماید.

کمیسیون که در آغاز اکافه (ECAFE)<sup>۲</sup> نامیده می‌شد، از سال ۱۹۷۴ به اسکاپ تغییر نام داد و فضای جغرافیایی گسترده‌تر و موضوعهای بیشتری را در بر گرفت. اسکاپ در حال حاضر دارای ۳۵ عضو پیوسته (جمهوری اسلامی ایران هم یکی از آنها است) و ۹ عضو وابسته است. دامنه فعالیت اسکاپ از غرب به ایران، از شمال شرقی به ژاپن، از جنوب غربی به جزایر کوک، از شمال به مغولستان و از جنوب به استرالیا و زلاندنو گسترده شده است. بودجه اسکاپ از طریق سهمیه ای که کشورهای عضو، به سازمان ملل متحد می‌پردازند، تامین می‌شود. علاوه بر آن، هر ساله کشورهای عضو، پرداخت کمکهایی را بصورت داوطلبانه به اسکاپ و موسسات تابعه آن تقبل می‌نمایند، که میزان آن بسته به توانایی مالی کشورها متفاوت است.

طبق اساسنامه، یکی از زمینه‌های مهم فعالیت اسکاپ ایجاد شبکه تبادل اطلاعات اقتصادی، اجتماعی و فنی در سطح منطقه است که با استفاده از نظام اطلاعات کتابشناختی و نظام اطلاعات آماری اسکاپ<sup>۳</sup> و نیز سه مرکز وابسته به اسکاپ در زمینه‌های اطلاعات تکنولوژی، تجاری و جمعیت<sup>۱</sup>، از طریق کانون مرکزی در بانکوک رهبری می‌شود.

<sup>۱</sup> - ESCAP = Economic and Social Commission for Asia and the Pacific:

کمیسیون اقتصادی - اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه.

\* کتابدار مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات وزارت برنامه و بودجه.

<sup>۲</sup> - ECAFE = United Nations Economic Commission for Asia and the Far East.

کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد برای آسیا و خاور دور.

<sup>۳</sup> - EBIS = ESCAP Bibliography Information System.

- UNESCAP/ Statistic Information System.

کتابخانه اسکاپ در سال ۱۹۵۰ با ۳ نفر پرسنل و بودجه ای به میزان ۴۰۰ دلار شروع به کار نمود، درحالیکه امروز با بکارگیری کامپیوتر بزرگ اهدایی ژاپن و ۲۲ نفر متخصص، اطلاعات مربوط به یکصد هزار جلد کتاب و بیش از سه هزار عنوان نشریه ادواری را در اختیار استفاده کنندگان قرار می دهد. پایگاه اطلاعاتی (Data base) آن در سال ۱۹۸۳ شامل اطلاعات بیش از ۱۸۰۰۰ مدرک بوده که تقریباً هر ماهه با اضافه شدن اطلاعات بیش از ۶۰۰ مدرک جدید، منظمأً گسترش یافته است و با توانایی برقراری ارتباط پیوسته (Online) و ناپیوسته (Offline) با کامپیوتر مرکزی، جهت دادن اطلاعات مورد نیاز در مورد کمیسیون، وظایف، برنامه ها و پروژه هایش بخوبی تجهیز شده است. در اواسط سال ۱۹۸۳، کتابخانه، بعنوان کانون مرکزی نظام اطلاع رسانی اسکاپ تعیین شد. این کتابخانه به دلیل کاربرد استانداردهای بین المللی کتابشناسی، توانایی بالقوه تبادل اطلاعات با نظامهای اطلاعاتی عمده در منطقه و سایر نقاط جهان را دارا است.

کتابخانه با استفاده از کامپیوتر و پایگاه داده های خود انتشارات گوناگونی را برای استفاده کشورهای منطقه تهیه می نماید. کتابشناسی آسیا (Asian bibliography) شامل اطلاعاتی درباره کشورهای واقع در منطقه اقیانوسیه است، که در نیمه هر سال منتشر می شود و برای بیش از ۵۰۰ مرکز ارسال می گردد. کتابخانه همچنین نشریه Register of Serials را که حاوی اطلاعاتی درباره نشریات موجود (گزارشها، سالنامه ها، راهنماها و غیره) در کتابخانه اسکاپ و کتابخانه های سازمانهای وابسته به سازمان ملل متحد در بانکوک (FAO, ILO, UNESCO) است و با استفاده از اطلاعات فهرستگان نشریات ادواری (Union List of serials) روزآمد و در نیمه هر سال منتشر می نماید. کتابخانه شامل یک بخش ویژه توسعه روستایی است که کتابشناسی منتخب توسعه روستایی (Rural development: a select bibliography) را دو بار در سال منتشر می کند و هر سه ماه یکبار یک لیست کامپیوتری بصورت اطلاعات گزیده (SDI) در زمینه توسعه روستایی (Integrated Rural Development) انتشار می دهد. علاوه بر آن نشریات زیر نیز در زمینه موضوعات فعالیت اسکاپ توسط کتابخانه و مراکز وابسته به آن منتشر می شوند:

1- ADOPT: Asian and Worldwide Documents on Population Topics

ماهنامه: حاوی چکیده های مقالات جدید در مورد جمعیت شناسی

2-Asian Pacific Population Programme News چهار بار در سال

3- Population Headlines ماهنامه

4-Directory of regional Demographic Research and Teaching Institutions

5-Pacific POPIN Newsletter.— Asia

6-Chemicals. — RISS Agro

---

<sup>1</sup> - ESCAP Network of Technology Information on AgroIndustries.

- ESCAP Trade Information Service.

- Population Clearing House and Information Section.

## منابع

1. "ESCAP information system: a source of development information for the region". Agricultural information development Bulletin. Vol.6. No. 1 (March 1984) P 21-22.
2. United Nations industrial Development Organization.  
Acronyms and addresses of Organization. Sigles et adresses  
D  
Technological Information Bank by the Industrial  
Information Section UNIDO Technology Programme. Vienna,  
UNIDO, 1983.
3. Yearbook of international Organizations. 1983-84, Brussels,  
Union of International Associations, 1985.
4. Encyclopedia of information systems and services. Edited by  
John Schmittroth, Jr. and others. 5th ed. Detroit, Gale, 1982.

برای آشنایی بیشتر با اسکاپ رجوع کنید به:  
صورت کتابها و گزارشهای کمیسیون اقتصادی - اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه  
(ESCAP). تهران، سازمان برنامه و بودجه مرکز مدارک اقتصادی اجتماعی و انتشارات، ۱۳۶۳.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی